

Utbildningsinspektion i Dallidenskolan, Vikstaskolan och Stenåsensskolan, grundskolor F-6, RunStensDalens rektorsområde

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i RunStensDalens rektorsområde den 22–23 februari samt den 7–9 mars 2006 . I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att den brist som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärden skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och RunStensDalens rektorsområde, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I RunStensDalens rektorsområde intervjuades de båda rektorerna, elever, lärare och övrig personal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och

studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

RunStensDalens rektorsområde	Antal barn/elever
Förskoleverksamhet	273
Skolbarnsomsorg	226
Förskoleklass	68
Grundskola	449

RunStensDalens rektorsområde består av de tre skolorna Dallidensskolan, Vikstaskolan och Stenåsensskolan med elever i förskoleklassen och årskurserna 1–6. I anslutning till respektive skola finns det såväl fritidshem som förskolor. Dessutom ingår det i rektorsområdet 26 familjedaghem. Eleverna kommer huvudsakligen från bostadsområden i skolans närhet.

De tre skolorna är belägna i utkanten av centralorten Kil och har nära till naturområden. På skolgårdarna finns goda möjligheter till lek och aktivitet.

Eleverna från rektorsområdet RunStensDalen fortsätter sin skolgång vid kommunens enda grundskola för årskurserna 7–9, Sannerudsskolan.

På varje skola arbetar eleverna och den pedagogiska personalen i två arbetslag. Ett arbetslag omfattar förskoleklassen samt årskurserna 1–3 och det andra årskurserna 4–6.

I rektorsområdet finns det två rektorer, en med ansvar för grundskolans klasser och en med ansvar för förskoleklassen, skolbarnsomsorgen och förskolan.

Skolorna har få elever med annat modersmål än svenska.

Rektorsområdets administration är förlagd till Vikstaskolan, där rektorerna har sin arbetsplats tre dagar i veckan. Därutöver arbetar rektorerna vardera en dag på Dallidensskolan respektive Stenåsensskolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolorna inom RunStensDalens rektorsområde och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Som helhet erbjuder skolorna utbildning av mycket god kvalitet. Det finns ett mycket väl utvecklat system för att diagnostisera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska och matematik.

Eleverna utvecklar normer och värden väl enligt de nationella målen, vilket exempelvis avspeglas i att kränkande behandling är mycket ovanligt på skolorna. Vidare har eleverna goda förutsättningar, såväl direkt som representativt, att påverka verksamheten och utbildningen, vilket utmärker sig speciellt bra i elevrådsarbetet vid Dallidensskolan och Stenåsensskolan. Det finns också ett förebyggande förebyggande arbete mot kränkande behandling vid Stenåsensskolan.

Arbetet i den specialpedagogiska gruppen (Spg) tillfredsställer på ett mycket bra sätt elevernas behov av individuellt upplagd undervisning.

Rektorerne är mycket väl förtrogna med verksamheten och de har mycket stort förtroende hos elever och personal.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolornas uppföljning av elevernas kunskapsutveckling bör utvecklas till att omfatta samtliga ämnen.
- Skolorna bör arbeta för att förbättra elevernas medvetenhet om målen för utbildningen.
- Skolorna bör se över att bedömning i slöjd sker i enlighet med de nationellt fastställda kursplanerna.
- Skolorna bör arbeta för att elever i behov av stöd får detta oavsett ämne.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brist snarast skall åtgärdas.

- Samtliga elever har inte tillgång till elevens val (2 kap. 19 och 20 §§ grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

Kunskaper

Inspektörerna bedömer att det i rektorsområdet finns ett mycket väl utvecklat system för att diagnostisera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska och matematik. Däremot redovisas inte något sätt för systematisk uppföljning och analys av kunskapsutvecklingen i skolans övriga ämnen i relation till de kunskapsmål som anges Lpo 94 och i kursplanerna. Inspektörerna bedömer att uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling bör utvecklas till att omfatta samtliga ämnen. Se vidare i avsnittet "Bedömning av verksamheten" om individanpassning och stöd.

Resultaten vid de nationella proven i årskurs 5 för åren 2002 t.o.m. 2005 finns redovisade i skolornas kvalitetsredovisningar från år 2005. Inspektörerna bedömer att eleverna vid samtliga tre skolor inom rektorsområdet RunStensDalen utvecklar och når kunskaper i enlighet med målen i Lpo 94 och kursplaner. Vid en jämförelse noterar inspektörerna dock att andelen elever som nått målen vid Dallidensskolan i jämförelse med Stenåsensskolan och Viktaskolan genomgående är fler från år till år i matematik och svenska men färre i engelska bortsett från år 2005.

Normer och värden

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, skall omfatta alla elever. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling för-

utsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning.

Intervjuer och besök i verksamheten visar att eleverna vid samtliga tre skolor inom RunStensDalens rektorsområde är medvetna om att de kan och har möjlighet att påverka sin skolsituation.

Inspektörerna uppfattar att elevråden vid Dallidensskolan och Stenåsensskolan ger flera exempel på att de utvecklat sin förmåga att göra och uttrycka medvetna ställningstaganden grundade på kunskaper och personliga erfarenheter. De kan leva sig in i och förstå andra människors situation och har en vilja att handla också med andras bästa för ögonen. Vidare tar de äldre eleverna i de två elevråden ett större ansvar samtidigt som de yngre elevernas vilja att påverka beaktas.

Verksamhetsbesök visar att eleverna tar ansvar för det egna lärandet men att det finns skillnad i elevernas kunskap om kursplanernas mål beroende på ämne och lärare. Om elever inte har vetskap om kursplaners mål vet de inte heller vad de kan ta ansvar för, ha inflytande över eller om de blir rättvist bedömda. Inspektörerna bedömer därför att skolan bättre bör arbeta för att öka elevernas kännedom om kursplanernas mål.

Vid tillfället för inspektionen noterar inspektörerna att det finns en god social gemenskap och ett öppet bemötande på skolorna. Vidare är det ett vänligt och accepterande klimat såväl elever emellan som mellan lärare och elever. Detta är också vad samtliga intervjuade framhåller. Enligt elever, lärare och skollädares är mobbning eller annan kränkande behandling mycket ovanligt vid skolorna.

Inspektörerna bedömer att eleverna inom RunStensDalens rektorsområde utvecklar normer och värden i enlighet med skollagen och Lpo 94 och vill speciellt framhålla elevrådsarbetet vid Dallidensskolan och Stenåsensskolan.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skollädares och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Vid inspektionstillfället hade de tre skolorna i rektorsområdet ett handlingsprogram mot kränkande behandling i enlighet med Lpo 94. Programmet vid Dallidensskolan och Viktaskolan behandlade dock inte kränkningar mellan vuxen och elev. Inspektörerna förutsätter att skolorna beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete. Inspektörerna förutsätter också att det fortsättningsvis inte råder någon tvekan om att vårdnadshavare till barn som utsatts för kränkande behandling informeras om detta.

Inspektörerna vill framhålla det förebyggande arbetet mot kränkande behandling vid Stenåsensskolan som föredömligt. Arbetet, som benämns Fair generation, innebär att alla elever, all personal och samtliga vårdnadshavare regelbun-

det medvetandegörs och kommer överens om det gemensamma förhållnings-sätt som skall råda på skolan. Samtliga berörda känner också till arbetsgången om någon utsätts för kränkande behandling, vilket bekräftas i intervjuer.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolorna på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande be-handling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Intervjuer med elever visar att de genom exempelvis klassråd och elevråd har en mycket väl fungerande samverkan kring såväl enskilda som skolövergripande frågor. Kontakten och dialogen mellan eleverna och lärarna respektive skollä-ningen fungerar väl.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Intervjuer och dokument visar att skolornas mål och planering ligger i linje med nationella mål och riktlinjer. Kunskapssynen och synen på lärandet i skolorna speglar, i de flesta ämnen, dem som uttrycks i Lpo 94 och i kursplanerna. Inom ramen för det som bestämts i kursplanerna har varje skola lokalt konkretiserat kursplanerna i samtliga ämnen. Inspektörerna finner dock att den lokalt konkre-tiserade kursplanen i slöjd är utformad på ett sätt som inte är i överensstämmel-se med de nationella kursplanerna. Vidare används i slöjd ett bedömningsunder-lag som innefattar såväl uppträdande som arbetsvillighet, vilket inte heller är i enlighet med bestämmelserna. Bedömning skall ske utifrån de nationellt fast-ställda kursplanerna. Inspektörerna utgår ifrån att skolan ser över att bedöm-ning i slöjd sker utifrån de nationellt fastställda kursplanerna.

Innehåll i undervisningen, arbetssätt och arbetsformer främjar dock utveckling-en av de kunskaper och färdigheter som uttrycks i Lpo 94 och i kursplaner, vilket inte minst bekräftas av att samtliga elever i Dallidensskolan uppnådde må-len vid de nationella proven i såväl svenska och engelska som matematik år 2005.

Individanpassning och stöd

Skolorna inom rektorsområdet RunStensDalen har rutiner för att tidigt upp-täcka och arbeta med elever i behov av särskilda stödinsatser. En viktig del i detta arbete är specialläraren/speciallärarna på respektive skola som arbetar både handledande i arbetslagen och med elever som under delar av sin skoldag får sin undervisning enskilt, i mindre grupper eller i sin klass. Dessutom finns det i kommunen en central stödenhet, kallat resursteam, som erbjuder medi-cinsk, pedagogisk och psykologisk kompetens vid behov påkallat av skolornas rektorer. Åtgärdsprogram upprättas för elever som är i behov av särskilt stöd. Inspektörerna bedömer att skolorna har bra rutiner när det gäller att identifiera elever i behov av särskilt stöd.

Enligt den statliga regleringen i skollag och skolförordning är elevernas rätt till stöd inte begränsad till vissa ämnen utan gäller samtliga ämnen. I de tre skolor-

na inom rektorsområdet RunStensDalen ges dock särskilt stöd nästan uteslutande i svenska, engelska och matematik. Enligt inspektörernas mening får en sådan prioritering endast ske utifrån en bedömning av den enskilde elevens behov.

Intervjuer visar att det finns rutiner för informationsutbyte vid övergången till kommunens enda skola för årskurserna 7-9, Sannerudsskolan, för elever i behov av särskilt stöd i svenska, engelska och matematik. Inspektörerna uppfattar dock att det finns brister i tillvaratagandet av denna information.

Med hänvisning till att skolorna inte har system för att analysera och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i kursplanernas samtliga ämnen samt att det brister i tillvaratagandet av information vid övergången till Sannerudsskolan är det inspektörernas uppfattning att detta får konsekvenser för enskilda elever.

Inspektörerna bedömer att skolorna i rektorsområdet RunStensDalen har goda rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd i svenska, engelska och matematik och att särskilt stöd nästan enbart ges i dessa ämnen. Inspektörerna bedömer dock att särskilt stöd skall ges även till elever i behov av särskilt stöd i andra ämnen. Skolorna bör arbeta för att elever i behov av stöd får detta oavsett ämne. Inspektörerna hänvisar också i denna fråga till den för kommunen övergripande rapporten.

Kommunens centrala särskilda undervisningsgrupp för elever i årskurserna 1-6 som är i behov av att ha sin undervisning förlagd utanför ordinarie klass tillhör rektorsområdet RunStensDalen. Den är benämnd "Spg". Eleverna i denna grupp är inskrivna i ordinarie klass vid sin ordinarie skola. Inspektörerna bedömer att arbetet i "Spg" på ett mycket bra sätt tillfredsställer elevernas behov av individuellt upplagd undervisning. Målet är en återgång till ordinarie klass, något personalen uppger att de lyckas med i en del fall. Inspektörerna noterar att det enbart är pojkar som är placerade i "Spg". Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattas i enlighet med vad som stadgas i författningarna.

Utvärdering av lärandet, bedömning

Rektorsområdets skolor har väl utvecklade system för att följa upp, diagnostisera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska och matematik. Som tidigare nämnts i denna rapport framkommer det inte vid inspektionen att skolorna har system för att analysera och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i kursplanernas övriga ämnen. Inspektörerna bedömer därför att skolorna bör utveckla detta arbete.

Ett arbete för att skapa en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje enskild elev har dock påbörjats vid rektorsområdets skolor och skolledningen bedömer att en sådan plan kan vara i praktiskt bruk under vårterminen 2006. Inspektörerna bedömer detta arbete som bra.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Inspektörerna bedömer att rektorsområdets skolor har ett systematiskt och fungerande kvalitetsarbete. Varje skola i rektorsområdet upprättar, i enlighet med bestämmelserna, årligen en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Inspektörerna noterar dock att skolorna inom rektorsområdet inte använder varandras kvalitetsredovisningar som ett led i kvalitetsarbetet.

Dokument och intervjuer visar att det framförallt är i arbetslagen som verksamheten utvärderas och att det är där som förbättringsarbetet planeras, vilket inspektörerna anser är bra.

Skolledning och intern kommunikation

Rektorsområdet RunStensDalen har två rektorer, en med ansvar för grundskolans klasser och en med ansvar för förskoleklassen, skolbarnomsorgen och förskolan. Rektorn för grundskolans klasser är tillika områdeschef och har det övergripande ledningsansvaret för områdets verksamhet och ekonomi. Intervjuer och dokument visar att ansvarsfördelningen inom skolledningen är tydlig.

Vidare finns det en ledningsgrupp på varje skola som består av grundskolans rektor samt lärarrepresentanter från såväl de tidigare som de senare årskurserna på skolan. Ledningsgruppen träffas regelbundet för att exempelvis stämma av läget på skolan och gå igenom viktiga frågor inför arbetsplatsträffarna.

Ledningen av pedagogiskt utvecklingsarbete och övrigt kvalitetsarbete styrs av rektorerna men arbetslagen tar det faktiska ansvaret för att det kommer till stånd. Rektorernas ledning av det pedagogiska arbetet utövas bl.a. genom att de regelbundet deltar i arbetslagens interna planeringsmöten samt vid de gemensamma studiedagarna.

Inspektörerna bedömer att rektorerna är mycket väl förtrogna med verksamheten och att de har mycket stort förtroende hos elever och personal.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till utbildning

I den nationella timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Vidare skall styrelsen erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val.

Intervjuer och dokument visar dock att det råder oklarheter om samtliga elever erbjuds elevens val enligt bestämmelserna. Det finns exempel på elever som är osäkra på om de har elevens val. I intervjuer med lärare framkommer att det inte längre är möjligt att organisera elevens val på grund av schemaläggning samt att de "tappat greppet" om elevens val. Vidare finns det elevens val som, enligt inspektörernas bedömning, inte syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Exempel på detta är fri lek utomhus och spela tärningsspel. Inspektörerna bedömer det som otillfredsställande att samtliga elever inte har tillgång till elevens val i enlighet med bestämmelserna.

Personal

Personalen är väl utbildad för den undervisning de bedriver. Enligt rektorn är lärartätheten vid Dallidensskolan 7,4 per 100 elever. Motsvarande siffra för Ste-

nåsenskolan är 7,9 och för Viktaskolan 8,2. Rektorn framhåller att personalomsättningen är låg vid samtliga tre skolor inom rektorsområdet.

Rektorn för grundskolan har genomgått och den andra rektorn går den statliga rektorsutbildningen.

Pedagogiska material och utrustning

Läromedelskvaliteten är god enligt inspektörernas iakttagelser och intervjuer med lärare och elever. Inspektörerna bedömer att eleverna ges goda förutsättningar att nå de nationella målen för utbildningen.

Datum	Ort
2006-09-26	Göteborg

Thomas Nilsson

Karin Widlund